

EESTI PÕHJAVEEKOMISJON

Koosoleku protokoll nr 150

Aeg: 20.06.2016

Koht: Narva mnt 7a

Koosoleku juhataja: Kersti Türk

Protokollis: Andres Marandi

Koosolekul osalenud PVK liikmed: Andres Marandi, Siim Väikmann, Hedi Schvede, Kadri Haamer, Madis Metsur

Puudus: Leonid Savitski

Kutsutud: Indrek Tamm AS Maves, Hendrik Põldoja Keskkonnaministeeriumi veeosakonnast.

Päevakord:

1. AS Maves koostatud aruande „Rapla linna Uusküla veehaarde rekonstrueerimine, Ordoviitsiumi-Kambriumi veekihi põhjaveearu arvutus Rapla arvestuspiirkonnas“ arutelu ning veevarude kinnitamine.

2. Koostatava veeseaduse eelnõu arutelu.

1. AS Maves koostatud aruande „Rapla linna Uusküla veehaarde rekonstrueerimine, Ordoviitsiumi-Kambriumi veekihi põhjaveearu arvutus Rapla arvestuspiirkonnas“ arutelu ning veevarude kinnitamine.

Rapla arvestuspiirkonna veevarude aruande tellis OÜ BalRock, kes teostas uue Ordoviitsiumi-Kambriumi veehaarde rajamist Rapla piirkonnas.

Uue veehaarde rajamise tingis seni kasutatud Ordoviitsiumi vee kvaliteedi halvenemine Uusküla veehaardes. Uusküla veehaardele on kinnitatud Ordoviitsiumi veekihi põhjaveearu 3000 m³/ööpäevas keskkonnaministri 21.01.2008. a käskkirjaga nr 64 kuni aastani 2038.

Tehtud uuringute põhjal võib järeldada, et Uusküla veehaardes kasutatava Porkuni-Pirgu veekihi toitumise looduslikud olud (lõheliste lubjakivide ja tektooniliste rikete kaudu) on ligikaudu 30 aasta jooksul muutunud ning tõenäoliselt võib pidada, et lõhede levikualal on Uusküla veehaarde toodangu suurenemise tingimustes veekihti hakanud jõudma soo- või soostuvate alade vett.

Põhjaveearude arvutus ja uuringuaruanne oli põhjaveekomisjoni liikmetele varasemalt tutvumiseks saadetud, mistõttu arutelu toimus varem saadetud kommentaaride põhjal. Kommentaarid ja märkused koondatakse ühte faili ning saadetakse aruande tegijale uuringu parandamiseks.

AS Maves peab parandama aruande vastavalt põhjaveekomisjoni märkustele ning saatma lõpliku aruande Keskkonnaministeeriumi veeosakonda.

Peale parandatud aruande üleandmist soovib põhjaveekomisjon kinnitada Rapla vallas Ordoviitsiumi-Kambriumi veekihi põhjaveevaru järgmiselt:

Veekiht	Põhjaveemaardla	Põhjaveemaardla arvestuspiirkond	Põhjavee tarbevaru m ³ /d	Veevaru kategooria ja otstarve	Kehtivuse lõpp
Ordoviitsiumi-Kambriumi (O-C)	Rapla	Rapla 20.27 km ²	1800	T ₁ Joogivesi	31.12.2043

Lisaks soovib põhjaveekomisjon nõuda järgnevate põhjaveevarude arvutamise aruannete koosseisus eraldi lisa koostamist, kus märgitakse kõik vajalikud uuendused ning parandused, mis on vaja teha keskkonnaregistris.

2. Koostatava veeseaduse eelnõu arutelu.

Keskkonnaseadustiku üldosa seadustiku raames koostatava veeseaduse eelnõu arutelu käigus soovitas põhjaveekomisjon järgnevat:

1. § 131. Veeheite otse põhjavette juhtimise vältimine

Kaaluda veelkord, kas teadustöö eesmärgil pinnasesse ja pinna- ning põhjavette juhitavate ainete kasutamisel peab taotlema veeluba või piisab vaid kooskõlastusest. Vastavaid uuringuid tehakse reeglina keskkonnaparameetrite saamise eesmärgil keskkonnauuringute või õppeotstarbeliste uuringute raames ning vastavate ainete kasutamine ei kahjusta oluliselt veekeskonda ega pinnast. Vastupidisel juhul peavad kõrgemad õppeasutused igakordsetel praktikumidel hakkama taotlema veelubasid, mis suurendaks oluliselt õppeasutuste ja ametkondade halduskoormust.

2. § 153. Põhjaveehaarde sanitaarkaitseala ulatus, lõige 3 tundub olevat üleliigne ning vastavad nõuded on juba eelnevate lõigetega määratletud.

3. Puurkaevu sanitaarkaitseala projekti koostaja peaks olema kindlasti hüdrogeoloogiliste tööde tegevusluba uuringute valdkonnas omav isik. Seetõttu peab sanitaarkaitseala projekteerimine olema lisatud hüdrogeoloogiliste tööde loetellu.

4. Põhjaveehaarde toiteala käesoleva seaduse mõistes on piirkond, kus inimtegevus võib ohustada põhjaveehaarde kasutamist arvutusliku aja jooksul. Hüdrodünaamiliste arvutustega peab olema määratletud maksimaalne kaugus, kust arvutusliku aja jooksul jõuab põhjavesi veehaardesse. Põhjaveevaru kaitse vajadusest tulenevad kitsendused peavad olema seotud kinnitatud põhjaveevaruga alaga. Toiteala määratakse põhjaveevaru hindamise uuringuga.

5. § 158. Hooldusala ja tegevuse piiramine hooldusalal

Lõige 4 on liiga üldine hetkel ning muudab ka põhjavee tarbekaevude sanitaarkaitseala piire juhul kui need on lülitatud riikliku põhjaveeseire süsteemi. On vaja lisada kitsendus, et see puudutab seirekaeve juhul kui neid kasutatakse ainult seire eesmärgil.

6. § 155. Tegevuse piiramine veehaarde sanitaarkaitsealal

Sanitaarkaitseala suurendamine toimub sanitaarkaitseala projektiga. Sanitaarkaitseala projektis võib täiendavalt täpsustada tegevuste nimekirja, arvestades põhjavee kaitstust, kasutatava põhjaveekihi sügavust ning üldist maakasutust veehaarde ümbruses.

7. § 182. Veeluba. Peab olema üheselt selge, et hädaolukorras võib inimestele vett võtta ka loata rohkem kui 5 m³/d – näiteks pinnaveevarude kasutuks muutmise korral peab olema võimalus võtta Kambriumi-Vendi veekihi põhjavett Tallinnas ilma veeloata. Lisada „Hädaolukorra seaduse alusel välja kuulutatud hädaolukorras võib vett võtta rohkem kui 5 m³/ööpäevas“. Vastasel juhul võib vee-ettevõtte tõlgendada seda hädaolukorrana mis tahes juhtumite, avariide korral.

Lisaks on uues versioonis põhjavee alla laskmise asemel ümberjuhtimine. Veeseaduse seletuskirjas peab olema lahti seletatud, millisel eesmärgil on lg 3 p. 13 nimekiri koostatud.

8. § 195. Põhjaveevaru.

Lõige 3 - Kinnitatud põhjaveevaruga joogiveehaarde toitealale on keelatud soojussüsteemi puurkaevude ja -aukude rajamine.

Lõige 3 toob kaasa olukorra, kus teatud piirkondades (nt Saaremaa, Põltsamaa jne.) ei olegi võimalik vertikaalseid soojussüsteeme rajada. Veevarude toiteala kirjeldusel peab üheselt selge olema, et lisaks pindalalisele piirangule on oluline ka piirang sügavuse suunas. Näiteks on Tartus keelatud soojussüsteemide rajamine D₂₋₁-S põhjaveekihti, kuna seal on kehtivad põhjaveevarud, kuid samas on lubatud samal ajal soojusaukude rajamine ülemisse, D₂ põhjaveekihti, kus kehtivat põhjaveevaru ei ole terve linna piires. Sellisel juhul on piirangutsoonideks vaid puurkaevude sanitaarkaitsealad.

Lisaks peab põhjaveevarude arvutamise eesmärk selguma seaduse tasemel, mitte olema reguleeritud vaid tarbimise piiriga 500 m³/d. Võiks kaaluda kasutada sõnastust, et põhjaveevarusid on vaja uurida ja kinnitada vaid olmevee allikate puhul. Juhul kui „olmevesi“ on liiga kitsas termin, siis peab sõnastuses selgitama eesmärgipõhisust – kui põhjavee tarbimise eesmärgiks on vee kasutamine olme- või tootmisveeks, siis peab veevarusid uurima, sest põhjaveevarude säilimine on vastavate tegevuste eelduseks. Kui tegemist on aga näiteks kaevanduse, ajutise šurfi või kuivendussüsteemiga, siis on põhjavesi tegevust segav ning põhjavee säilimine ei ole tegevuse eelduseks. Sellisel juhul peab toimuma tegevuste keskkonnamõtjude hindamine.

9. Lisada veeseaduse eelnõus § 36 Kaitset vajav ala ja sellel kvaliteedi- ja keskkonnanõuete täitmise tagamine lõike 2 punkti 3 „kinnitatud põhjaveevaruga ala“. Kinnitatud põhjaveevaruga ala piiritletakse põhjaveevaru hindamise hüdrogeoloogilises uuringus.
10. Kustutada veeseaduse eelnõus § 153 lõige 3 „Kui vett võetakse põhjaveekihist kahe või enama puurkaevuga, on põhjaveehaarde sanitaarkaitseala ulatus käesoleva paragrahvi lõigetest 1 ja 2 lähtudes 50, 30 või 10 meetrit puurkaevude teljest mõlemale poole või 50, 30 või 10 meetrit rea äärmistest puurkaevudest. Puurkaevude reas kuulub sanitaarkaitsealasse puurkaevudevaheline maa kogu ulatuses.“ Sellise veehaarde sanitaarkaitseala piirid määratakse sanitaarkaitseala projektis. Juhul, kui ühisveevärgi põhjaveehaarde projektikohane tootlikkus on suurem kui 500 m³ ööpäevas, koostatakse koos põhjaveehaarde projekti või põhjavee uuringu aruandega sanitaarkaitseala projekt. Projekti tellib veehaarde omanik või valdaja. Sanitaarkaitseala suurendamise võimalus on antud ka eelnõus § 156 alusel. Juhul, kui põhjaveehaarde projektikohane tootlikkus on üle 500 m³ ööpäevas, võib selle sanitaarkaitseala teine kaitsevöönd ulatuda veehaardest kuni 200 meetrini. Sel juhul määrab veehaarde sanitaarkaitseala täpsed piirid sanitaarkaitseala projekti alusel Keskkonnaamet.
11. Täiendada eelnõus § 158 lõiget 4 „Riiklikku keskkonnaseirejaamade nimistusse kuuluva põhjaveeseire salvkaevu, puurkaevu või -augu hooldusala on 5 meetrit“. Kuna osa riiklikku keskkonnaseirejaamade nimistusse kuuluvaid seirekaeve kasutatakse ka veevõtuks, siis on neil sanitaarkaitseala või hooldusala. Ettepanek lisada, et kohaldada rangemat nõuet nende riiklikku keskkonnaseirejaamade nimistusse kuuluvate salvkaevude, puurkaevude või -aukude osas, mida kasutatakse veevõtuks.
12. Põhjaveekomisjon otsustas, et § 182 lõige 3 punktis 13 ei ole vaja lisada „põhjaveetaseme alandamine“ või „põhjavee allalaskmine“, sest veeluba on nagnii vaja, kui võetakse põhjavett rohkem kui viis kuupmeetrit ööpäevas.
13. § 196 lõikes 1 ja 3 asendada sõna „omavalitsusüksuse“ sõnaga „asustusüksuse“. Põhjaveevaru võib hinnata nii linnadele, valdadele kui ka muudele asustusüksustele. Asustusüksuste liigitus on sätestatud «Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse» §-s 6. Asustusüksuste nimistu maakondade ning neisse kuuluvate valdade ja linnade lõikes ning muudatused asustusjaotuses kehtestatakse regionaalministri määrusega.

14. § 196 lõikes 6 asendada sõna „omavalitsusüksuse“ sõnaga „asustusüksuse“ ja sõna „veeloa“ sõnaga „keskkonnaloa“.
15. § 196 lõikes 4 asendada sõna „kohalik omavalitsus“ sõnaga „asustusüksus“.
16. § 198 lõikes 3 punkt 4 muuta järgmiselt „põhjaveehaarde sanitaarkaitsealal, hooldusalal või joogiveehaarde toitealal ei ole tegevuse piiranguid võimalik täita“.
17. § 199 asendada sõna „likvideerimine“ sõnaga „lammutamine“ ja sõna „rekonstrueerimine“ sõnaga „ümberehitamine“.
18. § 200 lõike 2 punktis 3, § 201 punktis 2 ja § 02 punktis 6 asendada sõna „rekonstrueerimine“ sõnaga „ümberehitamine“.

/allkirjastatud digitaalselt/

Kersti Türk

Põhjaveekomisjoni esimees

/allkirjastatud digitaalselt/

Andres Marandi

Põhjaveekomisjoni sekretär